

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS-Voorstel

Besluitnummer

PZH-2019-693407030 (DOS-2019-0001806)

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
4 juni 2019

Eindtermijn
12 juni 2019

Onderwerp

Incidenteel mandaat ten behoeve van het aantrekken van langlopende geldleningen 2019 tot een maximum van € 150 mln.

Advies

1. Incidenteel mandaat te verlenen aan het afdelingshoofd Financiële en Juridische Zaken en de treasurer gezamenlijk om voor maximaal € 150 miljoen aan langlopende lineaire leningen aan te trekken in het jaar 2019.
2. Te bepalen dat het besluit in werking treedt door publicatie in het Provinciaal Blad.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het besluit inzake de incidentele mandaatverlening om langlopende lineaire leningen aan te trekken in het jaar 2019.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

Mandaatbesluit langlopende geldleningen 2019

1 Toelichting voor het College

Samenvatting

Op basis van de gegevens van de huidige meerjarenbegroting en de voorjaarsnota 2019 is het de verwachting dat de Provincie Zuid-Holland de komende jaren structureel nieuwe geldleningen moet aantrekken.

Op dit moment wordt voor het jaar 2019 uitgegaan van een maximaal benodigd bedrag van € 150 miljoen. In de eerste helft van dit jaar kon de financieringsbehoefte worden ingevuld door het aantrekken van kortlopende geldleningen tot een bedrag van € 100 miljoen.

Gezien de wettelijke limieten met betrekking tot kortlopende leningen, de huidige zeer lage rentestand voor langlopende leningen en het afdekken van het toekomstig renterisico is het noodzakelijk om op korte termijn te starten met het aantrekken van langlopende geldleningen. Het voorstel is om hiervoor lineaire leningen aan te trekken met een looptijd die aansluit bij de afschrijvingstermijnen van de investeringen.

Gezien de onzekerheden met betrekking tot onderuitputting van de budgetten, de mogelijke wijzigingen door de coalitieonderhandelingen en de onzekerheid van de liquiditeitsbehoefte van Energiq en het Warmteparticipatiefonds is het voorstel om pas over te gaan tot het aantrekken van langlopende geldleningen als het 100% zeker is dat deze nodig zijn. De omvang van de leningen wordt daarom bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose op korte termijn. Dit om overliquiditeit en onnodige rentekosten te voorkomen.

Het incidentele mandaat wordt gevraagd omdat het reguliere treasury-mandaat ACF01 betrekking heeft op het aantrekken van kortlopende leningen; het mandaatstelsel is een gesloten stelsel.

Historie

De provincie heeft in het verleden leningen aangetrokken vanwege de beperkte beschikbaarheid van eigen financieringsmiddelen. Met name tussen 2008 en 2011 is de schuldpositie sterk gegroeid als gevolg van beoogde intensiveringen. Het ging hierbij onder andere om projecten zoals de Rijn-Gouwelijn en de Rijnlandroute.

De provincie heeft in 2005 en 2007 de laatste langlopende leningen aangetrokken. Het betrof hier leningen met een uitgestelde storting. Dit houdt in dat de daadwerkelijke uitbetaling van de leningen in de jaren daarna plaatsvond (de laatste storting vond plaats in 2011).

Door het schrappen van het project Rijn-Gouwelijn en de vertraging bij andere infrastructurele en groenprojecten is de provincie geruime tijd overliquide geweest. In het verleden zijn dus meer leningen afgesloten dan achteraf gezien nodig waren.

De provincie Zuid-Holland heeft op 1 mei 2019 een langlopende schuld van € 365 miljoen opgebouwd waarover een gemiddelde rente van ongeveer 4,5% wordt betaald. Per jaar wordt er ongeveer € 34 miljoen afgelost op deze langlopende leningen.

De provincie hanteert het systeem van totaalfinanciering. Dit houdt in dat niet voor iedere investering apart een lening wordt afgesloten. Investerings worden gefinancierd uit het totaal van eigen vermogen en het lang vreemd vermogen (aantrokken leningen). Er is dus geen directe

relatie tussen een bepaald(e) investering/project en de rentelasten voor een afgesloten lening. Op grond van de door Provinciale Staten vastgestelde beleidsnota Kostprijs- en renteberekening worden rentelasten toegerekend aan investeringen (deze nota vormt een uitwerking van financiële regels uit het Besluit Begroten en Verantwoorden).

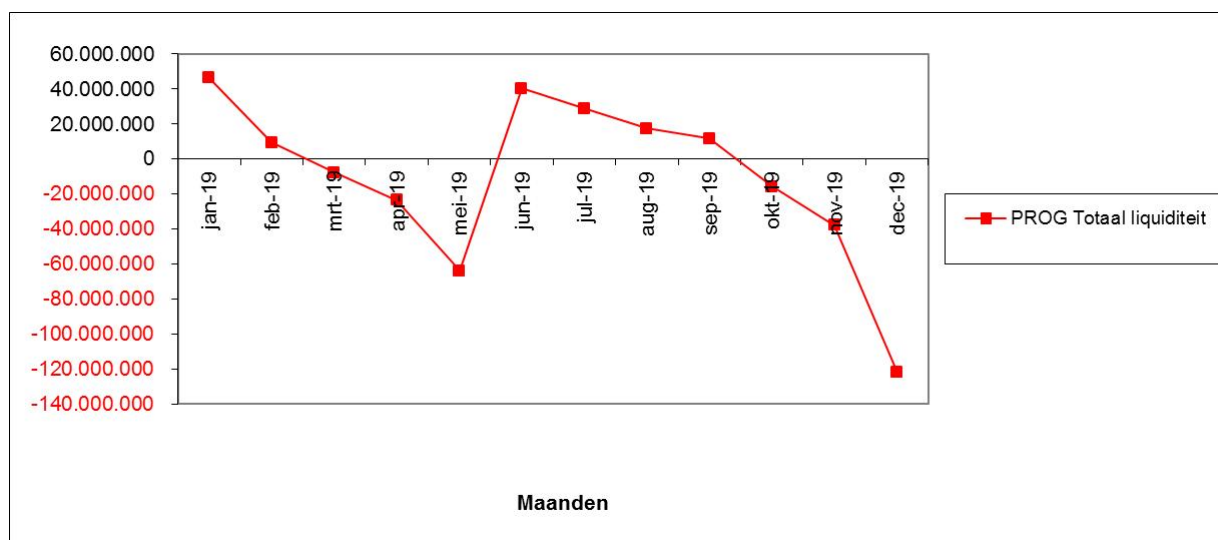
Liquiditeitsprognose

Korte termijn (maandelijks)

Een liquiditeitsprognose maakt inzichtelijk hoe de provinciale geldstromen binnen een bepaalde periode verlopen. Door de kasstromen te monitoren en voor de (nabije) toekomst te voorspellen kan een inschatting worden gemaakt in welke mate financieringsbehoefte ontstaat. Op basis van de gegevens uit de voorjaarsnota 2019 is de huidige liquiditeitsprognose voor 2019 bijgesteld.

In onderstaande grafiek is een duidelijke piek waarneembaar van inkomende middelen halverwege het jaar, dit is een jaarlijkse storting uit het BTW compensatiefonds eind juni. Als tweede valt op dat aan het einde van het jaar een grote uitgaande kasstroom zichtbaar is. Deze wordt veroorzaakt door de jaarlijkse aflossingen en rentebetalingen, die aan het einde van het jaar staan gepland.

grafiek liquiditeitsprognose 2019

Het tekort aan liquiditeit vanaf maart 2019 is opgevangen door het aantrekken van kortlopende leningen. Vanwege de wettelijke limieten met betrekking tot kortlopende leningen kan deze financiering niet nogmaals worden ingezet. Het is daarom noodzakelijk om op korte termijn een langlopende lening aan te trekken.

Bovenstaande prognose bevat diverse aannames en onzekerheden. De belangrijkste onzekerheden zijn :

- Mogelijke onderuitputting in 2019
- Veranderingen i.h.k.v. nieuw coalitieakkoord
- Liquiditeitsbehoefte van het Warmteparticipatiefonds en Energiiq.

Gezien de onzekerheden wordt voorgesteld om niet in één keer de volledige verwachte financiersbehoefte af te dekken met één langlopende lening, maar de behoefte op basis van de bijgestelde liquiditeitsprognose te bepalen en het aantrekken van de leningen hierop af te stemmen. Overliquiditeit en onnodige rentekosten kunnen hierdoor worden voorkomen.

Langetermijn (15 jaar)

Voor de prognose op de lange termijn gelden dezelfde onzekerheden als voor de korte termijn. Volgens de huidige gegevens stijgt de schuld van Zuid-Holland tussen nu en 2025 van € 365 miljoen tot € 1,2 miljard. Of dit daadwerkelijk gaat plaatsvinden hangt af van de uitkomsten van de coalitieonderhandelingen en de mate waarin de organisatie onderuitputting weet te voorkomen.

Rentevisie

Om een inschatting te maken van toekomstige rentekosten is een rentevisie opgesteld in samenwerking met 'SEO Economisch Onderzoek'. Op basis van vergelijking van economische scenario's wordt een langzaam gelijkmatig oplopende rentecurve voorspeld. Ten opzichte van de oorspronkelijke uitgangspunten van dit onderzoek is huidige rentestand lager dan voorspeld.

Kader

De mogelijkheden voor de provincie om middelen aan te trekken worden beperkt door een aantal regelingen.

Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido)

In de wet Fido is de kasgeldlimiet en de renterisiconorm opgenomen. De kasgeldlimiet beperkt de hoeveelheid kortlopende financiering voor decentrale overheden. Kortlopende financiering is goedkoper (momenteel zelfs minder dan 0%), maar het is meer risicovol. Immers een (sterk) stijgende rente zal direct van grote invloed zijn op de begroting.

Het doel van de renterisiconorm is om de hoeveelheid leningen met dezelfde eindtermijn te beperken. Het risico zou anders zijn dat de provincie op één moment veel leningen tegelijk opnieuw moet afsluiten. Als dat jaar de rente erg hoog staat levert dat plotseling veel hogere rentelasten op.

De Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden stelt het maximum voor de kasgeldlimiet op 7% van het begrotingstotaal, wat voor Zuid-Holland neerkomt op ongeveer € 47 miljoen. Dit betekent dat de provincie gemiddeld maximaal € 47 miljoen aan leningen met een oorspronkelijke looptijd van korter dan een jaar mag hebben. Op het moment van schrijven zijn korte leningen financieel erg gunstig vanwege een negatieve rentestand.

De Uitvoeringsregeling stelt het maximum voor de renterisiconorm op 20% van het begrotingstotaal van Zuid-Holland, momenteel ruim € 136 miljoen. Dit betekent dat de provincie in het jaar maximaal dit bedrag mag herfinancieren. Door de looptijd van leningen op elkaar af te stemmen en aflossingen te spreiden wordt hierop geanticipeerd.

Een overschot aan middelen mag, behoudens enkele uitzonderingen, alleen worden uitgezet bij 's Rijks schatkist. Dit levert momenteel geen rentevergoeding op, maar kan ook niet verder zakken dan de huidige 0%. Zoals eerder beschreven is deze regelgeving voor de provincie momenteel minder belangrijk, gezien ons afnemende overschot.

Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)

De Ruddo beperkt het gebruik van derivaten door de provincie. Derivaten mogen alleen gebruikt worden om renterisico's af te dekken. Het mag nooit worden gebruikt om te speculeren, bijvoorbeeld het gebruik van een derivaat zonder daadwerkelijk corresponderende onderliggende waarde.

Mogelijkheden aantrekken vreemd vermogen

De mogelijkheden worden begrensd door het juridisch kader. De keuzes zijn afhankelijk van de looptijd van de lening en het type lening (bullet-, annuïtaire- of lineaire lening).

Looptijd

Om de rentekosten te optimaliseren kan gebruik gemaakt worden van kortlopende leningen binnen de kasgeldlimiet. Normaal gesproken zijn kortlopende leningen goedkoper dan langlopende leningen. In de huidige situatie kan een kortlopende lening zelfs met negatieve rente worden aangetrokken. Hierdoor lijkt het verstandig om zoveel mogelijk leningen kort aan te trekken. Een dergelijke strategie zou echter wel betekenen dat bij een plotselinge stijging van de geldmarktrente, de rentekosten binnen de begroting ook sterk zullen stijgen. Hierdoor is sprake van een renterisico als deze leningen continue moeten worden geherfinancierd. Om dit te voorkomen is in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden een maximum ingesteld waarbinnen de provincie Zuid-Holland kort kan lenen.

Alle financieringsbehoeftes boven dit bedrag moeten met langlopende leningen worden gedekt. Ook met betrekking tot deze langlopende leningen is sprake van een indirect wettelijk kader, de renterisiconorm. Het totale bedrag van de herfinanciering binnen één jaar mag niet meer bedragen dan € 136 miljoen (op basis van het huidig begrotingstotaal). De looptijden van de nieuwe leningen moeten worden afgestemd op de grenzen van deze norm. Dit wordt ieder jaar berekend aan de hand van de begrotingstotalen, lopende leningen en nieuwe investeringsplannen.

Op basis van de huidige gegevens moet de minimale looptijd van een nieuwe lineaire lening minimaal 22 jaar zijn om in de toekomst de renterisiconorm niet te overschrijden.

Type lening

Er zijn verschillende type leningen te onderscheiden zoals bullet-, annuïtaire- of lineaire lening. De opgenomen geldleningen die Provincie Zuid-Holland momenteel heeft zijn alle lineair. Een lineaire lening kent doorgaans lagere rentekosten dan een annuïtaire lening en het aflossingspatroon sluit beter aan met de afschrijving van de 'onderliggende' waarde in de provinciale begroting.

Partijen

Het huidige treasurystatuut schrijft voor dat minimaal drie verschillende offertes moeten worden

opgevraagd voordat een lening wordt aangegaan. Binnen deze offerte-uitvraag zullen de BNG en NWB benaderd worden omdat die doorgaans de meest gunstige aanbieding hebben vanwege hun AAA-rating. Daarnaast wordt de mogelijkheid bekeken om bij andere marktpartijen te lenen die een liquiditeitsoverschot hebben.

Voorstel

Gezien de wettelijk limieten met betrekking tot kortlopende leningen, de huidige zeer lage rentestand voor langlopende leningen en het afdekken van het toekomstig renterisico is het noodzakelijk om op korte termijn te starten met het aantrekken van langlopende geldleningen. Dit door middel van het aantrekken van lineaire leningen met een looptijd die aansluit bij de afschrijvingstermijnen van de investeringen.

Voorgesteld wordt om conform inliggend besluit Incidenteel mandaat te verlenen aan het afdelingshoofd Financiële en Juridische Zaken en de treasurer gezamenlijk om voor maximaal € 150 miljoen aan langlopende lineaire leningen aan te trekken in het jaar 2019.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW : Op basis van de rentetarieven op het moment van schrijven van deze besluitnota levert dit een structureel voordeel op van minimaal € 120.000. Het werkelijk voordeel is afhankelijk van het rentepercentage op moment van afsluiten.

Programma : Programma 5 - Middelen

Financiële risico's : De kosten van dit besluit zijn afhankelijk van het rentepercentage op het moment van afsluiten van de leningen.

Beheersmaatregelen : In de meerjarenbegroting 2019 is rekening gehouden met de rentekosten van deze nieuwe leningen. Op dit moment is de marktrente lager dan het begrote rentepercentage.

Juridisch kader

Het voorstel is in overeenstemming met de wet Fido en het treasurywettelijk kader. De bevoegdheid voor het aantrekken van geldleningen met een looptijd langer dan drie maanden ligt bij plenair GS. Voor de praktische uitvoering van dit besluit is het noodzakelijk om het afdelingshoofd Financiële en Juridische Zaken en de treasurer gezamenlijk te mandateren om dit besluit uit te voeren (conform het mandaat ACF01 voor korte geldleningen) tot een voorgesteld maximum van € 150 miljoen voor het jaar 2019.

2 Voorafgaande besluitvorming

N.v.t.

Proces

- 3** Dit besluit is gecoördineerd en afgestemd met de juristen van FJZ

4 Participatie

N.v.t. betreft een intern besluit m.b.t. bedrijfsvoering

5 Communicatiestrategie

N.v.t. betreft een intern besluit m.b.t. bedrijfsvoering